

101. KOHT

Vähi seljatatagune Silmetis

Silmeti ja Tiit Vähi nimed on kokku käinud üle kümne aasta. Silmet Group paistab olevat Vähi tegu ja nägu. Ka Äripäeva esikaanel nimetasime Silmeti aktsiate aprillikuist müüki Vähi elutehinguks.

Ä KADRI BANK
kadri.bank@aripaev.ee

Tegelikult oli Silmeti tehase müük Moly-corpile jackpot peale Tiit Vähi veel vähemalt kümnele eestlasele, kellest igäühe nimele võib kirjutada 40–50 miljonit krooni. Nimelt on Valga Groupi ja Metrostari kaudu Silmeti omanikeks ka Vähi lapsed, laiem sugulastering ning äripartner Mehis Pilv perega. Lisaks on Silmet Groupi aktsionär Floridas elav välisestlane Thomas Björn Waldin.

See, et firma on tükeldatud suure hulga inimeste vahel, kel kõigil on märkimisväärne osalus, pole Eestis kuigi tavaline ja nõuab ettevõtete juhtimisel kindlasti omavahelist usaldust ja head läbisaamist. See lugu siin pidigi rääkima sellest, kuidas Silmeti – kindlasti mitte kõige lihtsamini toimiva firma – juhtimine omanike poolt käis. Milline oli rollijaotus? Kuidas hakkas näiteks Tiit Vähi infotehnoloogiks õppinud poeg Ronald orienteeruma muldmetallide maailmas? Vähi seenior kinnitab, et hetki, kus muna õpetas kana, oli Silmetis küll.

Need küsimused jäävad aga vastuseta Tiit Vähi vastuseisu tõttu. Takistuseks paistab saavat see, et tahame Silmetist rääkida rikaste edetabeli kontekstis. “Mind see tabel ei huvita ja veel vähem seal enda eksponeerimine,” põrutab Vähi telefonis, keeldudes esialgu üldse intervjuust. “Mina teen, las teised räägivad.” Ta soostub siiski e-kirja vahendusel Silmeti aas-

taid veidi meenutama, kuid jätab teiste omanike rolli täpsemalt lahti selgitamata. Waldini kontakte ta andma ei nõustu, öeldes, et tal pole selleks õigust ning “meid kui ettevõtjaid ei huvita reklaam ega oma tööst rääkimine ja veel vähem oma saavutustega kiitlemine.” Ka praegu Sillamäe sadamas toimetava Ronald Vähi suu jääb lukku.

Veidi avatum on OÜ Metrostari kaudu Silmet Groupis osalev Mehis Pilv. Peale tema on Metrostari omanikud abikaasa Silja ning lapsed Piia ja Paavo. “Meie vanuses inimesed kaasavad tihti pereliikmeid, et nad oleksid asjaga kursis,” ütleb Pilv. Tema sõnul ei kujunenudki Silmeti juhtimises välja rollijaotust. “See on ühine projekt. Olime nii kompaktsed ja suhtlesime pidevalt, et ei olnud vaja rolle jaotada.”

Vähi kutsuti Silmetisse. Silmet kui erafirma sündis 1990ndate keskel ühes teiste riigiettevõtete erastamisega, mil AS Ephag ostis erastamisagentuurilt 65% Silmeti aktsiatest. Lisaks Magnum Grupile, mille omanikud on vennad Margus ja Aivar Linnamäe ning Georg Gavronski, oli Ephagi aktsionär ka Waldin.

„Waldin on üks neist silmapaistvatest välisest äriimeestest, kes siis, kui Eesti hakkas iseisvuma, osutas kaasabi peaministri majandussõprade klubi kaudu,” meenutab Pilv. “Mina olin sellega seotud välismajandusega tegeleva riigiameti kaudu.” Ettevõtjana erastas Pilv Punase RETi, mis rüüstas hiljem Tallinna Maailma Kaubanduskeskuseks, mille omanik on Pilv siiani. “Inseneri ja majandusmehena kirjutasin Silmetile äriplaani, põhjendasin erastamist.” Pilvest sai hiljem ka Silmeti üks omanik.

Ä Kes on kes Tiit Vähi

Vaid kaks aastat pärast TPI lõpetamist asus Tiit Vähi Valga autobaasi direktori ametikohale
1989–1990 oli ta Eesti NSV Riikliku Transpordikomitee esimees
1990–1992 Eesti Vabariigi transpordiminister
1992. aastal kümme kuud nn üleminekuvalitsuse peaminister
1993–1995 Tallinna linnavolikogu esimees
1995–1997 Eesti Vabariigi peaminister
Alates 1998. aastast on ta olnud Silmet Grupi juht ja omanik